Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/1048

9.2.2024

Yttrande från Europeiska regionkommittén om EU:s ram för korruptionsbekämpning

(C/2024/1048)

Huvudföredragande:	Jean-Luc VANRAES (BE–Renew), ledamot, kommunfullmäktige, Uccle/Ukkel
Referensdokument:	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpande av korruption, om ersättande av rådets rambeslut 2003/568/RIF och konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i och om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 COM(2023) 234 final Gemensamt meddelande till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om kampen mot korruption JOIN(2023) 12 final

I. ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER

COM(2023) 234 final

Ändringsrekommendation 1

Skäl 24

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Parlamentsledamöter och offentliga tjänstemän kan åtnjuta immunitet eller rättsligt skydd mot utredningar eller lagföring, vilket bidrar till att stärka deras oberoende genom att skydda dem mot ogrundade klagomål, särskilt om yttranden de framfört eller röster de avlagt under sin tjänsteutövning. Sådan immunitet kan dock hindra en effektiv utredning eller lagföring av korruptionsbrott, bland annat genom att påverka upptäckt och utredning eller lagföring av andra personer som inte åtnjuter immunitet och som kan ha deltagit i brottet. Dessutom undergräver tillämpningen av immunitet utan lämpliga förfaranden för att häva immuniteten de offentliga institutionernas trovärdighet i fall där det finns anledning att misstänka deltagande i brottsliga handlingar. Därför bör det finnas en lämplig balans mellan, å ena sidan, immunitet eller jurisdiktionsprivilegier som beviljas offentliga tjänstemän för handlingar som de utför i sin tjänsteutövning och, å andra sidan, möjligheten att effektivt utreda, lagföra och döma korruptionsbrott.	Parlamentsledamöter och offentliga tjänstemän kan åtnjuta immunitet eller rättsligt skydd mot utredningar eller lagföring, vilket bidrar till att stärka deras oberoende genom att skydda dem mot ogrundade klagomål, särskilt om yttranden de framfört eller röster de avlagt under sin tjänsteutövning. Sådan immunitet kan dock hindra en effektiv utredning eller lagföring av korruptionsbrott, bland annat genom att påverka upptäckt och utredning eller lagföring av andra personer som inte åtnjuter immunitet och som kan ha deltagit i brottet. Dessutom undergräver tillämpningen av immunitet utan lämpliga förfaranden för att häva immuniteten de offentliga institutionernas trovärdighet i fall där det finns anledning att misstänka deltagande i brottsliga handlingar. Därför bör det finnas en lämplig balans mellan, å ena sidan, immunitet eller jurisdiktionsprivilegier som beviljas offentliga tjänstemän för handlingar som de utför i sin tjänsteutövning och, å andra sidan, möjligheten att effektivt utreda, lagföra och döma korruptionsbrott***, när och i den mån som detta är förenligt med rättssystemet och den konstitutionella ordningen i medlemsstaten i fråga***.

Motivering

Sådana arrangemang måste alltid vara förenliga med medlemsstaternas politiska och konstitutionella strukturer.

Ändringsrekommendation 2

Skäl 33

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
För att bekämpa korruption på ett verkningsfullt sätt är det avgörande att ha ett effektivt informationsutbyte mellan behöriga myndigheter med ansvar för att förebygga, avslöja, utreda eller lagföra korruptionsbrott. Medlemsstaterna bör säkerställa att information utbyts på ett ändamålsenligt sätt och i god tid, i enlighet med nationell rätt och unionsrätten. Detta direktiv, som syftar till att fastställa gemensamma definitioner av korruptionsbrott, bör utgöra en referens för informationsutbyte och samarbete mellan behöriga myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) XX/2023[52], (EU) 2019/1153[53] och (EU) 2016/681[54], och förordning (EU) 2018/1240[55], (EU) 2018/1862[56] och (EU) 603/2013[57], samt rådets beslut 2008/633/RIF[58].	För att bekämpa korruption på ett verkningsfullt sätt är det avgörande att ha ett effektivt informationsutbyte mellan behöriga myndigheter med ansvar för att förebygga, avslöja, utreda eller lagföra korruptionsbrott. Medlemsstaterna bör säkerställa att information utbyts på ett ändamålsenligt sätt och i god tid ***mellan de behöriga federala, statliga, regionala och lokala myndigheterna i en medlemsstat samt mellan dem och andra medlemsstaters myndigheter***, i enlighet med nationell rätt och unionsrätten. Detta direktiv, som syftar till att fastställa gemensamma definitioner av korruptionsbrott, bör utgöra en referens för informationsutbyte och samarbete mellan behöriga myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) XX/2023[52], (EU) 2019/1153[53] och (EU) 2016/681[54], och förordning (EU) 2018/1240[55], (EU) 2018/1862[56] och (EU) 603/2013[57], samt rådets beslut 2008/633/RIF[58].

Motivering

En integrerad strategi för att bekämpa korruption kräver ett smidigt informationsutbyte, inte bara mellan medlemsstaterna utan även inom de medlemsstater där regionala eller lokala myndigheter har tilldelats relevanta befogenheter, samt mellan sådana subnationella myndigheter i olika medlemsstater, särskilt i fall av gränsöverskridande korruption.

Ändringsrekommendation 3

Artikel 2

Definitioner

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
I detta direktiv gäller följande definitioner:	I detta direktiv gäller följande definitioner:
1. *förebyggande av korruption*: upptäckt och undanröjande av orsakerna till och förutsättningarna för korruption, genom utveckling och genomförande av ett system med lämpliga åtgärder och avskräckningsmedel mot korruptionsrelaterade handlingar.	1. *förebyggande av korruption*: upptäckt och undanröjande av orsakerna till och förutsättningarna för korruption, genom utveckling och genomförande av ett system med lämpliga åtgärder och avskräckningsmedel mot korruptionsrelaterade handlingar.
2. *egendom*: fonder eller tillgångar av alla slag, både fysiska och icke-fysiska, lösa och fasta, materiella och immateriella, samt juridiska dokument och instrument i varje form, även elektroniska eller digitala, som styrker äganderätten till eller rättigheter knutna till sådana tillgångar.	2. *egendom*: fonder eller tillgångar av alla slag, både fysiska och icke-fysiska, lösa och fasta, materiella och immateriella, samt juridiska dokument och instrument i varje form, även elektroniska eller digitala, som styrker äganderätten till eller rättigheter knutna till sådana tillgångar.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
3. *offentlig tjänsteman*:	3. *offentlig tjänsteman*:
a) en unionstjänsteman eller en nationell tjänsteman från en medlemsstat eller ett tredjeland,	a) en unionstjänsteman eller en nationell tjänsteman från en medlemsstat eller ett tredjeland***, oavsett om personen är utnämnd eller vald, på obestämd eller bestämd tid, avlönad eller oavlönad,***
b) varje annan person som tilldelats och utövar uppgifter i offentlig tjänst i ***medlemsstater*** eller i ***tredjeländer, för en internationell organisation eller för en internationell domstol***.	b) varje annan person som tilldelats och utövar uppgifter i offentlig tjänst i ***en medlemsstat*** eller i ***ett tredjeland och som getts befogenhet att utöva myndighet eller som är föremål för offentliga myndigheters kontroll eller tillsyn,***
	c) ***varje person som arbetar i företag som ägs av staten eller en regional eller lokal myndighet, eller i kapitalförvaltningsstiftelser och privatägda företag som utför allmännyttiga uppgifter,***
	d) ***varje annan person som tilldelats och utövar uppgifter i offentlig tjänst för en internationell organisation eller för en internationell domstol.***
4. *unionstjänsteman:* en person som är	4. *unionstjänsteman*: en person som är
a) en medlem i unionens institutioner, organ eller byråer – personalen vid dessa organ ska jämställas med unionstjänstemän,	a) en medlem i unionens institutioner, organ eller byråer – personalen vid dessa organ ska jämställas med unionstjänstemän,
b) en tjänsteman eller annan anställd på kontrakt av unionen i den mening som avses i de tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska unionen som föreskrivs i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 (tjänsteföreskrifterna), eller	b) en tjänsteman eller annan anställd på kontrakt av unionen i den mening som avses i de tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska unionen som föreskrivs i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 (tjänsteföreskrifterna), eller
c) ställd till unionens förfogande av en medlemsstat eller av ett offentligt eller privat organ och som utför uppgifter som motsvarar dem som unionens tjänstemän eller övriga anställda utför.	c) ställd till unionens förfogande av en medlemsstat eller av ett offentligt eller privat organ och som utför uppgifter som motsvarar dem som unionens tjänstemän eller övriga anställda utför.
5. *nationell tjänsteman*: varje person som innehar ett verkställande, administrativt eller rättsligt ämbete på nationell, regional eller lokal nivå, oavsett om personen är utnämnd eller vald – på obestämd eller bestämd tid – avlönad eller oavlönad och oberoende av personens tjänsteålder. Varje person som innehar ett lagstiftande ämbete på nationell, regional eller lokal nivå anses vara en nationell tjänsteman vid tillämpningen av detta direktiv.	5. *nationell tjänsteman*: varje person som innehar ett verkställande, administrativt eller rättsligt ämbete på nationell, regional eller lokal nivå, oavsett om personen är utnämnd eller vald – på obestämd eller bestämd tid – avlönad eller oavlönad och oberoende av personens tjänsteålder. Varje person som innehar ett lagstiftande ämbete på nationell, regional eller lokal nivå anses vara en nationell tjänsteman vid tillämpningen av detta direktiv.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
6. *pliktförsummelse*: omfattar som ett minimum varje illojalt beteende som utgör en försummelse av en föreskriven plikt eller, i förekommande fall, en försummelse av de yrkesmässiga föreskrifter eller regler som är tillämpliga inom den verksamhet som bedrivs av en person som i vilken egenskap som helst leder eller arbetar för en enhet inom den privata sektorn.	6. *pliktförsummelse*: omfattar som ett minimum varje illojalt beteende som utgör en försummelse av en föreskriven plikt eller, i förekommande fall, en försummelse av de yrkesmässiga föreskrifter eller regler som är tillämpliga inom den verksamhet som bedrivs av en person som i vilken egenskap som helst leder eller arbetar för en enhet inom den privata sektorn.
7. *juridisk person*: varje enhet som har ställning som juridisk person enligt tillämplig nationell rätt, med undantag av stater eller offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.	7. *juridisk person*: varje enhet som har ställning som juridisk person enligt tillämplig nationell rätt, med undantag av stater eller offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.
8. *tjänstemän på hög nivå*: statschefer, regeringschefer och chefer för regionstyren, regeringsledamöter och ledamöter i regionstyren och andra politiskt utnämnda tjänstemän som innehar ett offentligt ämbete på hög nivå, såsom biträdande ministrar, statssekreterare, chefer och ledamöter i en ministers kansli och höga politiska tjänstemän, parlamentsledamöter, ledamöter av högsta rättsliga instanser såsom författningsdomstolar och högsta domstolar, och ledamöter av högre revisionsorgan.	8. *tjänstemän på hög nivå*: statschefer, regeringschefer och chefer för regionstyren, regeringsledamöter och ledamöter i regionstyren och andra politiskt utnämnda tjänstemän som innehar ett offentligt ämbete på hög nivå, såsom biträdande ministrar, statssekreterare, chefer och ledamöter i en ministers kansli och höga politiska tjänstemän, parlamentsledamöter, ledamöter av högsta rättsliga instanser såsom författningsdomstolar och högsta domstolar, och ledamöter av högre revisionsorgan.

Motivering

Genom ändringsrekommendationen anpassas definitionen till skäl 9 i förslaget.

Ändringsrekommendation 4

Artikel 5

Resurser

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att nationella myndigheter som är behöriga att upptäcka, utreda, lagföra eller döma de brott som avses i detta direktiv fortlöpande förses med tillräckligt med kvalificerad personal och de ekonomiska, tekniska och teknologiska resurser som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter effektivt i samband med genomförandet av detta direktiv.	Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att nationella***, regionala och lokala*** myndigheter som är behöriga att upptäcka, utreda, lagföra eller döma de brott som avses i detta direktiv fortlöpande förses med tillräckligt med kvalificerad personal och de ekonomiska, tekniska och teknologiska resurser som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter effektivt i samband med genomförandet av detta direktiv.

Motivering

Ändringsrekommendationen syftar till att återspegla det faktum att de relevanta befogenheterna i vissa medlemsstater har delegerats till de subnationella förvaltningsnivåerna.

Ändringsrekommendation 5

Artikel 7

Mutor inom den offentliga sektorn

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att följande gärningar***, om de begås uppsåtligen,*** är straffbara:	Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att följande gärningar är straffbara:
a) Löfte eller erbjudande om eller givande, direkt eller genom en mellanhand, av varje typ av fördel till en offentlig tjänsteman, för den berörda ***tjänstemannens*** eller tredje ***mans räkning***, i syfte att den offentliga tjänstemannen ***ska handla*** eller avstå från att ***handla i enlighet med*** sina förpliktelser eller ***vid utövandet av sin tjänst*** (givande av muta).	a) Löfte eller erbjudande om eller givande, direkt eller genom en mellanhand, av varje typ av fördel till en offentlig tjänsteman, ***till förmån*** för den berörda ***tjänstemannen*** eller tredje ***man***, i syfte att ***förmå*** den offentliga tjänstemannen ***att fullgöra*** eller avstå från att ***fullgöra*** sina förpliktelser ***i tjänsten*** eller ***utföra eller avstå från att utföra en handling inom ramen för sina förpliktelser i tjänsten på ett sätt som står i strid med vederbörandes ansvar i tjänsten*** (givande av muta).
b) En offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande, direkt eller genom en mellanhand, ***av varje typ av fördel, eller löfte om en sådan fördel,*** för den berörda ***tjänstemannens*** eller tredje ***mans räkning***, i ***syfte*** att den offentliga tjänstemannen ***ska handla*** eller ***avstå*** från att ***handla i enlighet med*** sina förpliktelser eller ***vid utövandet av sin tjänst*** (tagande av muta).	b) En offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande ***av varje typ av fördel, eller godtagande av ett löfte om en sådan fördel***, direkt eller genom en mellanhand, ***till förmån*** för den berörda ***tjänstemannen*** eller tredje ***man***, i ***utbyte mot*** att den offentliga tjänstemannen ***fullgör*** eller ***avstår*** från att ***fullgöra*** sina förpliktelser ***i tjänsten*** eller ***utför eller avstår från att utföra en handling inom ramen för sina förpliktelser i tjänsten på ett sätt som står i strid med vederbörandes ansvar i tjänsten*** (tagande av muta).

Motivering

Ändringsrekommendationen syftar till att språkligt förtydliga definitionen med hänsyn till de olika språkversionerna av de rättsakter som definitionen grundar sig på, nämligen artikel 3 i konventionen utarbetad på grundval av artikel K 3.2 c i Fördraget om Europeiska unionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, och artikel 4.2 a och b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 ([1]) om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen.

Ändringsrekommendation 6

Artikel 8

Mutor inom den privata sektorn

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att följande gärningar är straffbara, om de begåtts uppsåtligen och i ekonomisk, finansiell, affärsmässig eller kommersiell verksamhet:	Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att följande gärningar är straffbara, om de begåtts uppsåtligen och i ekonomisk, finansiell, affärsmässig eller kommersiell verksamhet:

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (EUT L 198, 28.7.2017, s. 29).

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
a) Löfte eller erbjudande om eller givande, direkt eller genom en mellanhand, av varje typ av otillbörlig fördel till en person som i någon egenskap leder eller arbetar för en enhet inom den privata sektorn, till förmån för personen i fråga eller för tredje man, i syfte att personen ***ska*** handla eller avstå från att handla, i strid med ***sina*** förpliktelser (givande av muta).	a) Löfte eller erbjudande om eller givande, direkt eller genom en mellanhand, av varje typ av otillbörlig fördel till en person som i någon egenskap leder eller arbetar för en enhet inom den privata sektorn, till förmån för personen i fråga eller för tredje man, i syfte att ***förmå*** personen ***att*** handla eller avstå från att handla ***på ett sätt som står*** i strid med ***vederbörandes*** förpliktelser (givande av muta).
b) En persons begäran om eller mottagande, direkt eller genom en mellanhand, av varje typ av otillbörlig fördel, eller löfte om en sådan fördel, till förmån för personen i fråga eller för tredje man, i ***syfte*** att personen, när denna i någon egenskap leder eller arbetar för en enhet inom den privata sektorn, ***ska handla*** eller ***avstå*** från att handla, i strid med ***sina*** förpliktelser (tagande av muta).	b) En persons begäran om eller mottagande, direkt eller genom en mellanhand, av varje typ av otillbörlig fördel, eller ***godtagande av ett*** löfte om en sådan fördel, till förmån för personen i fråga eller för tredje man, i ***utbyte mot*** att personen, när denna i någon egenskap leder eller arbetar för en enhet inom den privata sektorn, ***handlar*** eller ***avstår*** från att handla ***på ett sätt som står*** i strid med ***vederbörandes*** förpliktelser (tagande av muta).

Motivering

Ändringsrekommendationen syftar till att språkligt förtydliga definitionen med hänsyn till de olika språkversionerna av den rättsakt som definitionen grundar sig på, nämligen rådets rambeslut 2003/568/RIF ([2]) av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn.

Ändringsrekommendation 7

Artikel 15a (ny)

Förbud mot benådning och amnesti

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
	I enlighet med subsidiaritetsprincipen ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att tillhandahålla tydliga definitioner av benådning, amnesti och straffeftergift för något av de brott som avses i detta direktiv, och medlemsstaterna ska besluta om de mekanismer och omständigheter som styr tillämpningen av dem.

Motivering

I enlighet med subsidiaritetsprincipen är det upp till medlemsstaterna att bestämma hur de ska tillämpas.

Ändringsrekommendation 8

Artikel 19

Privilegier vid eller immunitet från utredningar och lagföring av korruptionsbrott

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att privilegier vid eller immunitet från utredning och lagföring, som beviljas nationella tjänstemän för de brott som avses i detta direktiv, kan hävas genom ett objektivt, opartiskt, verkningsfullt och öppet förfarande som på förhand fastställts i lag, på grundval av tydliga kriterier, och som avslutas inom rimlig tid.	***När det är förenligt med deras rättssystem och konstitutionella principer*** ska ***medlemsstaterna*** vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att privilegier vid eller immunitet från utredning och lagföring, som beviljas nationella tjänstemän för de brott som avses i detta direktiv, kan hävas genom ett objektivt, opartiskt, verkningsfullt och öppet förfarande som på förhand fastställts i lag, på grundval av tydliga kriterier, och som avslutas inom rimlig tid.

([2]) EUT L 192, 31.7.2003, s. 54.

Motivering

Sådana åtgärder måste enligt artikel 4.2 i EU-fördraget alltid vara förenliga med medlemsstaternas politiska och konstitutionella strukturer.

II. **POLITISKA REKOMMENDATIONER**

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS (ReK) STÅNDPUNKT

1. ReK betonar att kampen mot korruption är avgörande för att garantera rättsstatsprincipen. Kommittén uppmärksammar att det av den senaste särskilda Eurobarometerundersökningen ([3]) om korruption framgår att nästan tre fjärdedelar av européerna (74 %) anser att det förekommer korruption i de nationella offentliga institutionerna i deras land, och 73 % av européerna anser att det förekommer korruption i de lokala eller regionala offentliga institutionerna i deras land.

2. ReK uppmanar till att ta itu med detta hot på alla förvaltningsnivåer – lokal, regional, nationell och europeisk – eftersom medborgarna förväntar sig en hög nivå av redlighet från offentliga tjänstemäns sida. Vi varnar för att korruptionsfall på EU-nivå allvarligt undergräver allmänhetens förtroende för EU-institutionerna.

3. Alla medlemsstater gjorde genom att ansluta sig till Europeiska unionen ett åtagande i detta avseende, eftersom välfungerande och stabila demokratiska institutioner, ett oberoende rättsväsende, respekt för de mänskliga rättigheterna och bekämpning av korruption och organiserad brottslighet är förutsättningar som omfattas av rättsstatskravet i Köpenhamnskriterierna, mot vilka alla EU-kandidatländer mäts.

4. Kommittén upprepar att korruption utgör ett stort hot mot det lokala och regionala styret och demokratin i Europa och att kampen mot korruption är avgörande för att värna de europeiska demokratiska värdena och för att skydda den europeiska inre marknadens goda funktionssätt och tillväxt.

5. Personer som bor i regioner med högre nivåer av upplevd korruption, allt annat lika, rapporterar att de i genomsnitt är mindre nöjda med livet. Kommittén konstaterar att korruptionen har stor inverkan på mindre utvecklade regioner, där den står i vägen för framsteg och förvärrar ojämlikheten, och framhåller att det behövs riktade korruptionsbekämpningsinitiativ i dessa regioner för att främja social och ekonomisk utveckling.

6. ReK ställer sig bakom det allmänna målet med det direktiv om bekämpande av korruption som kommissionen föreslår, nämligen att harmonisera relevant lagstiftning i medlemsstaterna. Förslaget återspeglar på ett korrekt sätt artikel 83 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, enligt vilken korruption är ett ”eurobrott”, dvs. särskilt allvarlig brottslighet med ett gränsöverskridande inslag, där EU under vissa omständigheter kan anta minimiregler. Korruptionens gränsöverskridande inslag och de stora skillnaderna i tillämpningsområdet för medlemsstaternas straffrätt gör att det krävs starkare samordning och fastställande av gemensamma normer i EU. Likaledes konstaterar vi att det fullständiga införlivandet av direktivet i den nationella straffrätten kommer att bli en svår och långdragen process.

7. Med tanke på att korruption undergräver den europeiska demokratin och integriteten i samband med val på alla styresnivåer anser kommittén att den ytterligare sanktion som föreslås i direktivet, nämligen förlust av rätten att ställa upp i val, på grundval av en gemensam definition av korruption i EU, bör välkomnas, särskilt eftersom det i förslaget endast föreskrivs att den nationella lagstiftaren ska överväga möjligheten att vidta dessa ytterligare eller alternativa sanktioner och åtgärder som anges i artikel 15.4.

8. Kommittén är övertygad om att åtgärder på EU-nivå lämpar sig bättre än åtgärder som vidtas av enskilda medlemsstater, med tanke på korruptionens gränsöverskridande dimension och dess allt starkare koppling till gränsöverskridande organiserad brottslighet, och med beaktande av redan befintlig EU-lagstiftning. Förslaget förefaller således vara förenligt med subsidiaritetsprincipen. Förslaget är dessutom förenligt med proportionalitetsprincipen eftersom det är begränsat till vad som är nödvändigt och proportionerligt när det gäller att effektivt förebygga och bekämpa korruption och genomföra internationella skyldigheter och normer. Eftersom förslaget har formen av ett direktiv ger det också medlemsstaterna tillräckligt med spelrum vid genomförandet.

([3]) ”Citizens’ attitudes towards corruption in the EU in 2023” – juli 2023 – Eurobarometerundersökning (https://europa.eu/eurobarometer/ surveys/detail/2658).

9. Det finns redan omfattande instrument på internationell, europeisk och nationell nivå för att bekämpa korruption, men deras effektivitet fortsätter att hämmas av brister i genomförandet och kontrollen av efterlevnaden samt hinder i samarbetet, som är de områden där det behövs större insatser.

10. Vi betonar vikten av ett snabbt införlivande av direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ([4]) i medlemsstaternas rättssystem, särskilt när det gäller kravet på att företag ska redovisa styrningsfaktorer såsom affärsetik och företagskultur, inbegripet åtgärder för bekämpning av korruption och mutor samt skydd av visselblåsare. Vi framhåller att utbildnings-, omskolnings- och kompetensutvecklingsprogram spelar en avgörande roll för att främja etiska värderingar, integritet och medvetenhet om korruptionsbekämpning bland medborgarna, och efterlyser ökade investeringar i utbildningsinitiativ som syftar till att främja en kultur av integritet och ansvarsskyldighet.

11. ReK stöder insatser för att sprida god praxis som tillämpas av många regioner eller lokala förvaltningar, särskilt när det gäller offentlig upphandling, normer för öppenhet, redovisning av tillgångar, förebyggande av och påföljder för intressekonflikter samt kontroll av offentliga utgifter. Kommittén betonar i detta avseende hur viktigt det är att ge allmänheten tillgång till handlingar för att öka insynen och ansvarsskyldigheten.

12. Vi pekar på det nära samarbetet mellan ReK och Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter i fråga om att bekämpa korruption, t.ex. anordnandet av en gemensam konferens om de lokala och regionala myndigheternas roll när det gäller att förebygga korruption och främja god förvaltning.

13. Kommittén framhåller den europeiska uppförandekoden för alla personer som är involverade i lokalt och regionalt styre, som antagits av kongressen för lokala och regionala myndigheter, som ett utmärkt exempel på hur kampen mot korruption görs till en långsiktig prioritering för lokala och regionala myndigheter och deras sammanslutningar. Vi hänvisar till resolution 433(2018) ([5]), där kongressen uppmanar de lokala och regionala myndigheterna att själva anta denna uppförandekod eller att utarbeta och främja liknande uppförandekoder.

14. ReK och kongressen uppmanas att gemensamt främja och följa upp denna uppförandekod genom en årlig dialog och en uppföljningsrapport som ett effektivt verktyg för att övervaka kampen mot korruption.

15. De lokala och regionala myndigheterna bör reflektera över sina befintliga ramar för etik och integritet och användningen av en rad olika verksamheter och verktyg för att bättre bekämpa eventuellt korrupta metoder och tillförsäkra medborgarna att höga etiska normer följs.

16. De lokala och regionala myndigheterna uppmanas att låta sig inspireras av den uppförandekod och de riktlinjer som kongressen föreslagit och att utveckla eller se över sina strategier och uppförandekoder mot korruption genom att bl.a. ta upp områdena öppenhet och öppna förvaltningsmetoder, förebyggande av intressekonflikter och klientelism genom register över offentliga tjänstemäns finansiella och icke-finansiella intressen, ett tydligt skydd av visselblåsare i syfte att stärka rapporteringsbeteendet, bekämpning av nepotism, vänskapskorruption och favorisering, säkerställande av full insyn i offentliga upphandlingsförfaranden samt förhindrande av missbruk av administrativa resurser i valkampanjer.

17. När det gäller utvidgningsprocessen avgör anpassningen till befintlig EU-lagstiftning, efterlevnaden av rättsstatsprincipen och reformer mot korruption i hög grad takten i kandidatländernas framsteg på vägen mot anslutning till EU. De lokala och regionala myndigheterna i kandidatländerna bör prioritera sina egna strategier mot korruption och främja strikta integritets- och öppenhetsnormer i de offentliga organ som de förvaltar och har tillsyn över.

18. Kommittén varnar för att byggverksamhet kopplad till stadsutveckling, jämte avfallshantering, hamnförvaltning (inbegripet risken för korruption i samband med narkotikahandel) och offentlig upphandling, hör till de sektorer som är mest utsatta för korruption på lokal nivå och måste hanteras specifikt genom riktade strategier mot korruption. Vi efterlyser tillgängliga och användarvänliga webbportaler i medlemsstaterna, som ger utförlig information om offentlig upphandling, budgetar och utgifter på lokal och regional nivå, vilket främjar öppenhet och ger medborgarna möjlighet att granska användningen av offentliga medel.

([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2464 av den 14 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (EUT L 322, 16.12.2022, s. 15).

([5]) https://rm.coe.int/european-code-of-conduct-for-all-persons-involved-in-local-and-regiona/16808d3295.

19. ReK lovordar de lokala och regionala myndigheternas befintliga insatser för att förebygga korruption och skapa förtroende för demokratin och rättsstatsprincipen i lokalsamhällena runtom i EU, såsom inrättande av integritetskommittéer, främjande av god praxis, öppenhet, ansvarsskyldighet, granskning av investerings- och upphandlingspraxis, digitalisering av arbetsflöden, säkerställande av rättvisa konkurrensvillkor samt enhetligt verkställande av lokala bestämmelser och förbättrade offentliga tjänster överlag.

20. Kommittén lovordar det civila samhällets initiativ som också har haft en positiv inverkan på de offentliga förvaltningarnas ansvarsskyldighet när det gäller insyn i de offentliga utgifterna. Det civila samhällets organisationer uppmuntras att aktivt delta i korruptionsbekämpningsinsatserna, varvid samarbete mellan de lokala myndigheterna, det civila samhället och medborgarna främjas.

21. ReK efterlyser skälig ersättning för borgmästare och fullmäktigeledamöter, särskilt i små kommuner, för att erkänna deras uppdrag som en heltidssyssla i syfte att stärka god förvaltning och integritet i styrningen nedifrån och upp.

22. Intresse- och tillgångsförklaringarna bör förenklas och centraliseras för att minska den administrativa bördan för rapporterande personer och enheter, samtidigt som åtkomsten till sådana förklaringar bör återspegla en noggrann balans mellan integritetsskydd och allmänhetens förväntningar om öppenhet.

23. Kommittén betonar vikten av regelbunden uppföljningsrapportering om de genomförda uppförandekoderna samt behovet av regelbunden utbildning och sektorsvis riskbedömning för offentliga förvaltningar och vägledning om samspelet mellan den offentliga och den privata sektorn på lokal och regional nivå. Vi uppmuntrar medlemsstaterna att inrätta standardiserade rapporteringsmekanismer för att säkerställa att de olika sektorernas praxis i fråga om öppenhet är enhetlig. Rapporter om öppenhet och insyn bör offentliggöras och vara lättillgängliga, så att medborgarna får möjlighet att ställa myndigheterna till svars för sina handlingar.

24. Vi efterlyser införande av kraftfulla förebyggande åtgärder, bl.a. genom åtföljande informations- och forskningsprogram för att öka allmänhetens medvetenhet.

25. ReK lovordar mediernas roll i kampen mot korruption med iakttagande av principerna om ansvarsfull journalistik och etiskt uppförande, särskilt när det gäller den grundläggande rätten till oskuldspresumtion. Kommittén uppmuntrar till utveckling och införande av digitala lösningar, såsom onlineplattformar för rapportering av korruption, för att underlätta anonym rapportering och öka allmänhetens medvetenhet om korruptionsrelaterade frågor.

26. Kommittén är fast besluten att spela en aktiv roll i inrättandet av det interinstitutionella etikorganet och framtagandet av öppenhetsregler som är tillämpliga vid EU:s institutioner och organ. Vi åtar oss att stödja initiativ som syftar till att förbättra ansvarsskyldigheten och det etiska uppförandet vid EU:s institutioner och organ. Det bör inrättas en övergripande och enhetlig ram för rapportering och hantering av kränkningar av etiska normer vid alla EU-institutioner, för att säkerställa att hanteringen av integritetsrelaterade ärenden är konsekvent och rättvis.

27. ReK stöder idén om att se över sin egen uppförandekod som ett exempel på institutionell integritet och öppenhet.

28. Kommittén uttrycker sitt stora intresse för att delta i arbetet i EU:s nätverk mot korruption, som inrättats av kommissionen, fast övertygad om att det lokala och regionala perspektivet är avgörande för en effektiv korruptionsbekämpning.

Bryssel den 29 november 2023.

Vasco ALVES CORDEIRO

Europeiska regionkommitténs ordförande